

**UCHWAŁA NR III/20/2018
Rady Gminy Wilkowice
z dnia 28 grudnia 2018 r.**

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Wilkowice na 2019 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca z 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994) oraz art. 4¹ ust. 1, 2, 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2018, poz. 2137).

**Rada Gminy Wilkowice
uchwala, co następuje:**

§ 1

Uchwalić Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Wilkowice na 2019 rok, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wilkowice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Marcin Kwiatek

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
GMINY WILKOWICE
NA ROK 2019**

Rozdział I

Postanowienia ogólne

1. Podstawa prawna wprowadzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Wilkowice (zwanego Programem) - ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.), Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1492), Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w województwie śląskim na lata 2016-2020.
2. Program jest kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach ubiegłych, których celem jest realizowanie zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją osób uzależnionych.
3. Program realizowany jest przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, placówek oświatowych znajdujących się na terenie Gminy Wilkowice, organizacji pozarządowych, Przychodni Leczenia Uzależnień, Policji, innych podmiotów realizujących zadania określone w Programie na podstawie umów zleceń, porozumień itp.
4. Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 obejmują:
 - promocję zdrowia – edukację zdrowotną, szkolenie kadr,
 - profilaktykę – profilaktykę uniwersalną, profilaktykę selektywną, profilaktykę wskazującą,
 - redukcję szkód, rehabilitację zdrowotną, społeczną i zawodową.

Rozdział II

Diagnoza problemów alkoholowych

Alkohol jest trucizną i z punktu widzenia toksykologii każda ilość wypitego alkoholu jest ryzykowna, to jednak w większości przypadków spożywanie małych dawek alkoholu nie pociąga za sobą widocznych szkód zdrowotnych i konsekwencji społecznych. Mimo to nie powinni wcale pić alkoholu młodzi ludzie, kobiety w ciąży i matki karmiące, osoby chore, przyjmujące leki wchodzące w reakcje z alkoholem, wszyscy, którzy znajdują się w okolicznościach wykluczających picie (kierując pojazdami, przebywając w pracy, w szkole, itp.).

Co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie.

Większość pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia.

Uzależnienie od alkoholu jest następstwem długotrwałego picia, a do objawów uzależnienia według klasyfikacji zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania ICD-10 należą:

- silne pragnienie przyjmowania lub przymus picia alkoholu,
- trudności w kontrolowaniu rozpoczęcia, zakończenia picia lub ilości wypijanego alkoholu,
- objawy zespołu abstynencyjnego po odstawieniu lub zmniejszeniu dawki alkoholu, przejawiające się charakterystycznymi objawami alkoholowego zespołu abstynencyjnego lub przyjmowaniem tej samej (lub bardzo podobnej substancji) w celu zmniejszenia nasilenia lub uniknięcia objawów zespołu abstynencyjnego,
- zmiany tolerancji, takiej jak zwiększenie dawki alkoholu w celu uzyskania efektów, które początkowo były wywołane przez dawki niższe,
- narastające zaniedbywanie innych przyjemności lub zainteresowań z powodu picia alkoholu; zwiększona ilość czasu poświęcona na zdobywanie alkoholu, jego picie lub usuwanie następstw działania alkoholu,
- kontynuowanie picia pomimo oczywistych dowodów na występowanie szkodliwych następstw, takich jak uszkodzenie wątroby na skutek intensywnego picia lub obniżenie nastroju

następujące po okresach picia dużych ilości alkoholu. *K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn, Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów - drzewa celów, Remedium, 2016r.*

Osoby, które dzisiaj piją alkohol na poziomie niskiego ryzyka mogą w wyniku różnego rodzaju okoliczności zwiększyć swoje picie do poziomu wysokiego ryzyka. Osoby, które obecnie piją ryzykownie lub szkodliwie mogą na tyle ograniczyć swoje picie, aby radykalnie zmniejszyć wynikające z niego szkody. Abstynent może w każdej chwili zacząć pić, a osoba uzależniona może zostać abstynentem. Najmniej prawdopodobna jest sytuacja, że osobie uzależnionej uda się trwale ograniczyć spożywanie alkoholu, a więc wrócić na stałe do picia kontrolowanego, o niskim ryzyku szkód.

Ryzykowne spożywanie alkoholu to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i łącznie w określonym czasie) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony. Picie szkodliwe to taki wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne; ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. *J. Fudała: „Czy moje picie jest bezpieczne”, PARPAMEDIA, 2007.*

Niezwykle dotkliwą konsekwencją życia w bliskiej relacji z osobą uzależnioną może być współuzależnienie. Jest ono definiowane jako szkodliwy sposób przystosowania się, który utrudnia optymalne funkcjonowanie i znacząco ogranicza umiejętność realistycznej oceny sytuacji i tym samym możliwość rozwiązania problemów, zarówno osobistych, jak i całej rodziny. U osób współuzależnionych często występują różnego rodzaju choroby o podłożu psychosomatycznym, a także problemy emocjonalne, zaburzenia depresyjne i lękowe. Aby poradzić sobie z tymi dolegliwościami, osoby współuzależnione niejednokrotnie zaczynają nadużywać substancji psychoaktywnych, takich jak leki uspokajające i nasenne czy alkohol. *K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn, Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów - drzewa celów, Remedium, 2016 r.*

Podjmując działania skierowane na niwelowanie problemów alkoholowych należy wziąć pod uwagę sytuację społeczności lokalnej i ją zdiagnozować. Niestety problemy, które wynikają ze spożywania, nadużywania alkoholu przez różne grupy społeczne, w nieodpowiednich okolicznościach, w sytuacjach zabronionych przez prawo są trudne do oszacowania a często ich konsekwencjami jest: łamanie prawa, wypadki drogowe, rozboje, wzrost przestępczości, kłopoty w pracy i w rodzinie, problemy mieszkaniowe, zdrowotne, prawne, choroba alkoholowa itp.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Szacunkowo posługujemy się wskaźnikami polskich badań społecznych, publikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie gminy Wilkowice mieszka około 13 tysięcy mieszkańców. Według szacunków 2% populacji to osoby uzależnione, a 6% to osoby pijące nadmiernie.

Poniższa tabela przedstawia statystycznie, ile osób z terenu gminy Wilkowice może być dotkniętych uzależnieniem lub pić nadmiernie.

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	13 145	13 290	13 341	13 311
Statystyczna liczba osób uzależnionych (2%)	263	266	267	266
Statystyczna liczba osób pijących nadmiernie (6%)	789	797	800	799

W 2017 r. 97 osób z terenu gminy Wilkowice zostało przewiezionych do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym. Wśród tych osób znalazło się 80 mężczyzn i 17 kobiet.

„Osoba uzależniona pije w sposób niekontrolowany, niszcząc siebie i rodzinę. W miarę rozwoju choroby coraz bardziej traci kontrolę nad swoim zachowaniem, może się pojawić agresja, która prowadzi do przemocy. Życie rodziny koncentruje się na osobie pijącej nałogowo, na zapobieganiu picciu lub neutralizowaniu jego skutków. Wzór picia w istotny sposób wpływa na poziom destrukcji w rodzinie – upijanie się połączone z agresją i nieprzewidywalnym zachowaniem może być bardziej uciążliwe dla osób bliskich niż zamykanie się z butelką w pokoju i wycofywanie z życia rodzinnego. Długotrwałe ciągi alkoholowe na przemian z okresami abstynencji skazują rodzinę na życie jak na huśtawce.” A. Karasowska, A. Szulirz *Ocalić więzi Praca socjoterapeutyczna z rodziną zagrożoną., ETOH Fundacja Rozwoju Profilaktyki, Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych, Warszawa 2015, s. 37.*

Nadużywanie alkoholu przyczynia się do występowania zjawiska przemocy w rodzinie. W 2018 r. do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 21 „Niebieskich Kart” wszczynających procedurę przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród tych 21 kart, aż 9 było związanych z nadużywaniem alkoholu. Z informacji pozyskanych z Komisariatu Policji w Szczyrku wynika, że na terenie gminy Wilkowice w 2017 r., funkcjonariusze Policji zanotowali 23 interwencje domowe w związku z przemocą w rodzinie, których sprawcy znajdowali się pod wpływem alkoholu.

Straż Gminna odnotowała 20 interwencji wobec osób nietrzeźwych. Policja zatrzymała na terenie gminy Wilkowice 15 osób, które kierowały pojazdami po spożyciu alkoholu.

Duże znaczenie ma także fakt ograniczania dostępności alkoholu. Zgodnie z Uchwałą nr XLVIII/407/2018 Rady Gminy Wilkowice z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Wilkowice, ustalona została maksymalna liczba punktów sprzedaży napojów zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa, powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu oraz powyżej 18 % zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży,

- przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w ilości 32 punktów,
- przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w ilości 18 punktów.

Przytoczona uchwała Rady Gminy Wilkowice wprowadza także zakaz sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w godzinach od 23.00 do 6.00.

Poniższa tabela obrazuje rynek napojów alkoholowych na terenie gminy Wilkowice.

ROK	2018	
	limit	wykorzystanie
Punkty sprzedaży alkoholu		
Poza miejscem sprzedaży	35	28
W miejscu sprzedaży	20	12
Razem	55	40

Charakteryzując problematykę uzależnienia od alkoholu na terenie gminy Wilkowice, ważne jest położenie nacisku na działania wspierające i pomocowe dla osób uzależnionych, rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Jednak trzeba także podjąć działalność profilaktyczną wśród dzieci i młodzieży. Weryfikowanie ryzykownych przekonań, kształtowanie świadomych wzorców, wspieranie form aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, które zmniejszają ryzyko sięgania po alkohol przez osoby niepełnoletnie.

Rozdział III Cele i zadania Programu

Cele strategiczne Programu:

1. Ograniczenie szkód związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych.
2. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.
3. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.
4. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
5. Zwiększenie dostępności do osób, instytucji i organizacji systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.
7. Podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej o zasobach systemu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie.

Zadania programu:

I.p.	Zadania	Działania	Wskaźniki
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.	Współpraca z poradniami leczenia uzależnień. Dofinansowanie ponadstandardowych działań w programach terapii uzależnienia dla osób w trudnej sytuacji życiowej. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, zatrudnianie terapeutów. Opłacanie kosztów powołania biegłych. Ponoszenie kosztów sądowych za skierowane wnioski o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. Finansowanie kosztów pobytu na wyjazdowych sesjach terapeutycznych w związku z trudną sytuacją materialną.	1. Liczba osób korzystających z usług poradni leczenia uzależnień; 2. Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego; 3. Liczba wydanych opinii; 4. Liczba spraw kierowanych do Sądu.
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	Organizowanie wypoczynku letniego i w czasie ferii zimowych dla dzieci. Zatrudnianie psychologa dla dzieci i dorosłych. Współpraca z podmiotami tworzącymi system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności z GZI i GOPS. Organizowane zajęć pozalekcyjnych. Upowszechnianie różnych form szkoleń z zakresu tematyki alkoholowej i przemocy w rodzinie.	1. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku; 2. Liczba zorganizowanych szkoleń; 3. Liczba osób korzystających z porad psychologów;
3.	Prowadzenie profilaktycznej	Upowszechnianie, wdrażanie, poszerzanie oferty rekomendowanych	1. Liczba szkoleń związanych z profilaktyką.

	<p>działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci, młodzieży.</p>	<p>programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodziców. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży (konkursy, zajęcia świetlicowe, formy sportowo-turystyczne). Współuczestniczenie w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach medialnych dotyczących problematyki alkoholowej. Zakup i kolportaż materiałów profilaktycznych do szkół, instytucji, itp. Udział w szkoleniach związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych osób związanych z pomocą w tym zakresie. Prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież. Przeprowadzenie szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych. Przeprowadzanie kontroli przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. Podejmowanie działań związanych z ograniczaniem dostępności fizycznej do napojów alkoholowych poprzez odpowiednie kształtowanie polityki Rady Gminy w tym zakresie. Ograniczanie zjawiska prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu przez edukację kierowców, kontrolę trzeźwości.</p>	<p>2. Liczba przeprowadzonych kontroli. 3. Liczba zakupionych materiałów profilaktycznych. 4. Liczba osób biorących udział w szkoleniach. 5. Liczba przeszkolonych sprzedawców.</p>
<p>4.</p>	<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych</p>	<p>Współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi, parafiami w zakresie organizowania wsparcia osobom nadużywającym alkohol oraz ich rodzinom, m. in. poprzez zabezpieczenie miejsc na organizację spotkań AA. Rozpowszechnianie informacji nt. działalności stowarzyszeń działających na rzecz pomocy osobom dotkniętym problemem alkoholowym.</p>	<p>1. Liczba organizacji objętych wsparciem. 2. Liczba artykułów umieszczonych w mediach.</p>

Rozdział IV

Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za każdy udział w posiedzeniach GKRPA, zespołu motywującego do podjęcia leczenia, zespołu opiniującego wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu przysługuje wynagrodzenie w wysokościach:
300,00 zł. brutto (trzysta złotych) dla przewodniczącego GKRPA,
250,00 zł. brutto (dwieście pięćdziesiąt) dla sekretarza GKRPA,
200,00 zł. brutto (dwieście złotych) dla członka GKRPA.
2. Ustalone w ust. 1 wynagrodzenie wypłacane będzie na podstawie listy obecności potwierdzonej przez przewodniczącego GKRPA.
3. Za przeprowadzenie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych członek komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 200,00 zł. brutto (dwieście złotych brutto).

Rozdział V

Zasady finansowania Programu

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Plan wydatków Programu na 2019 rok zostanie określony w uchwale budżetowej na rok 2019 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY
mgr Marcin Kwiatek